Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0519U000429

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-06-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пліско Ірина Владленівна

2. Plisko Iryna V.

Кваліфікація: к. с.-г. н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.03

Назва наукової спеціальності: Агроґрунтознавство і агрофізика

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 05-06-2019

Спеціальність за освітою: агрохімія і грунтознавство 7.09010102

Місце роботи здобувача: Національний науковий центр "Інститут грунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.354.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут грунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут грунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.29.03, 68.05

Тема дисертації:

1. Просторово-диференційована система управління якістю ґрунтів (на прикладі ріллі України)
2. Spatially-differentiated system of soil quality management (for example, arable land of Ukraine)

Реферат/анотація:

1. Об’єкт – якість орних ґрунтів України. Мета – розробити просторово-диференційовану систему управління якістю ґрунтів на основі удосконалення методичних підходів до бонітування, визначення цінності та агроінвестиційної привабливості орних ґрунтів країни з урахуванням неоднорідності ґрунтового покриву. Методи – інформаційно-бібліографічний, абстрактно-логічний, польовий, лабораторно-аналітичний, розрахунковий, картографічний, математично-статистичний (дисперсійний, регресійний, кореляційний, факторний, геостатистичний). Теоретичні результати – теоретично обґрунтовано та вирішено нову наукову проблему, що полягає у розробці просторово-диференційованої системи управління якістю ґрунтів, яка представляє комплекс взаємопов’язаних методів та методик, принципів, процесів цілеспрямованого впливу на орні ґрунти з метою їх раціонального використання, охорони та підвищення рівня їх родючості на основі детального врахування неоднорідності ґрунтового покриву. Практичні результати – удосконалено

методичний підхід до бонітування продуктивних та екологічних функцій ґрунтів; розроблено методику визначення фундаментальної (базової) та поточної (ринкової) цінності орних ґрунтів на ґрунтово-екологічній основі; розроблено методику визначення інвестиційної привабливості орних земель України для вирощування польових культур; оцінено фізичну якість найбільш поширених орних ґрунтів за ґрунтово-кліматичними зонами та провінціями України; розроблено методичні основи діагностики та параметризації показників особливо цінних ґрунтів; визначено площі і розподіл особливо цінних, деградованих і малопродуктивних ґрунтів в Україні та розроблено диференційовані заходи з їх використання та охорони; встановлено особливості неоднорідності орних ґрунтів за фізичними, фізико-хімічними та агрохімічними властивостями у різних регіонах країни; обґрунтовано перехід від зональних до просторово-диференційованих систем землеробства з урахуванням неоднорідності ґрунтового покриву та розроблено відповідні нормативи; розроблено пропозиції щодо удосконалення методики агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення. Новизна – уперше: розроблено просторово-диференційовану систему управління якістю ґрунтів на основі удосконалення методичних підходів до бонітування, визначення цінності та агроінвестиційної привабливості, наукового обґрунтування та практичного впровадження диференційованих агротехнологій з урахуванням зональних та регіональних особливостей неоднорідності ґрунтового покриву; розроблено концептуальні та методичні основи визначення агроінвестиційної привабливості орних ґрунтів для вирощування сільськогосподарських культур на основі інтегральної оцінки якості ґрунтів, кліматичних та агровиробничих показників земельної ділянки; визначено фундаментальну (базову) цінність орних ґрунтів на основі індексів цінності «рухомого» гумусу, основних елементів живлення та біопродуктивності, яка відображає потенційні можливості ґрунту для виробництва с.-г. продукції та дозволяє оцінити його екологічне значення; розроблено методичні основи діагностики особливо цінних ґрунтів для різних природно-кліматичних зон країни та визначено їх параметри за оцінками сприятливості фізичних і фізико-механічних властивостей та інтегральним показником потенціалу агрегації ґрунтів. Удосконалено: методику бонітування ґрунтів, яка передбачає комплексну оцінку показників системи «ґрунт-клімат-поле», визначає потенційну й ефективну родючість ґрунтів та дозволяє отримати бонітет ґрунту, бонітет клімату і узагальнений бонітет земельної ділянки; методику агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення для розробки систем точного землеробства шляхом деталізації ґрунтових обстежень та визначення еколого-агрохімічного балу земельної ділянки з урахуванням генетичних особливостей ґрунтів та ознак їх антропогенної трансформації. Дістало подальшого розвитку комплексне оцінювання показників фізичної якості ґрунтів як критеріїв діагностики оптимальних та модальних параметрів орних ґрунтів, визначення їх деградованих та малопродуктивних видів, встановлення їх поширення за природними зонами та провінціями України. Ступінь впровадження – основні положення теоретичних й експериментальних досліджень апробовано і впроваджено в обласних філіях ДУ «Інститут охорони ґрунтів України» (Харківська, Волинська, Чернігівська, Хмельницька) та господарствах різних форм господарювання на загальній площі понад 1,9 млн га. Результати досліджень використано в освітніх програмах аграрних навчальних закладів України. Галузь – сільське господарство.

2. Object – quality of arable soils of Ukraine. Purpose – was to develop a spatially-differentiated system of soil quality management based on the improvement of methodical approaches to land estimation, determination of the value and agroinvestment attractiveness of arable soils of the country, taking into account the heterogeneity of the soil cover. Methods – informational-bibliographic, abstract-logical, field, laboratory-analytical, calculation, cartographic, mathematical-statistical (dispersion, regression, correlation, factor, geostatistic). Theoretical results – it was theoretically substantiated and solved a new scientific problem consisting in the development of a spatially-differentiated soil quality management system, which represents a complex of interrelated methods and methodological, principles, processes of purposeful influence on arable soils for the purpose of their rational use, protection and improvement of the level of soil fertility on the basis of a detailed consideration of the heterogeneity of the soil cover. Practical results – it was improved methodical approach to the land estimation of productive and ecological functions of soils; the method of determining the fundamental (basic) and current (market) value of arable soils on a soil-ecological basis was developed; the method of determination of investment

attractiveness of arable land of Ukraine for the cultivation of field crops was developed; the physical quality of the most widespread arable soils in soil-climatic zones and provinces of Ukraine was estimated; the methodical bases of diagnostics and parameterization of indicators of especially valuable soils was developed; the areas and allocation of particularly valuable, degraded and unproductive soils in Ukraine were identified and differentiated measures for their use and protection were developed; the features of heterogeneity of arable soils based on physical, physico-chemical and agrochemical properties in different regions of the country were established; the transition from zonal to spatially differentiated agricultural systems based on heterogeneity of soil cover was substantiated and corresponding norms were developed; propositions for improving the methodology of agrochemical certification of agricultural land were developed. Novelty – for the first time: a spatially-differentiated system of soil quality management was developed based on the improvement of methodical approaches to land estimation, determination of value and agroinvestment attractiveness, scientific substantiation and practical implementation of differentiated agrotechnologies taking into account zonal and regional features of soil heterogeneity; conceptual and methodical bases of determination of agricultural investment attractiveness of arable soils for cultivating agricultural crops were developed on the basis of an integrated assessment of soil quality, climatic and agroindustrial indicators of the land plot; it was determined the basic value of arable soils on the basis of the indices of the value of "moving humus", the main elements of nutrition and bioproductivity, which reflects the potential of the soil for the production of agricultural products and allows evaluating its ecological value; the methodological foundations for the diagnostics of especially valuable soils for various natural-climatic zones of the country were developed and their parameters were determined on the basis of the estimations of the favorable physical and physical-mechanical properties and the integral index of the potential of their aggregation. It was improved: the technique of soil bonitation, which involves a comprehensive assessment of the indicators of the soil-climate-field system, determining the potential and effective soil fertility and allows obtaining soil bonitet, climate bonitet and total land plot bonitet; the methodology of agrochemical certification of agricultural land for the development of precision farming systems by detailed soil surveys and the determination of the ecological and agrochemical points of the land, taking into account the genetic features of soils and the signs of their anthropogenic transformation. It was obtained further development of complex estimation of indicators of physical quality of soils as criteria of diagnostics of optimal and modal parameters of arable soils, determination of their degraded and unproductive kinds, establishment of their distribution by natural zones and provinces of Ukraine. Degree of implementation - the main results of theoretical and experimental research were tested and implemented in the regional branches of the State Institution «Institute of Soil Protection of Ukraine» (Kharkiv, Volyn, Chernihiv, Khmelnytsky) and farms of different forms of management, with a total area of over 1.9 million hectares. The results of research were used in educational programs of agrarian educational institutions of Ukraine. The field is agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Медведєв Віталій Володимирович

2. Medvedev Vitaliy V.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Медведєв Віталій Володимирович

2. Medvedev Vitaliy V.

Кваліфікація: д. б. н., 03.00.18

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаченко Микола Адамович

2. Tkachenko Mykola A.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Надточій Петро Петрович
2. Nadtochyi Petro P.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ачасов Андрій Борисович
2. Achasov Andriy B.

Кваліфікація: д. с.-г. н., 06.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Балюк Святослав Антонович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Балюк Святослав Антонович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.